

Kreative Stemmer

- Vokalimprovisation i et skabende værksted

Et KULT projekt i samarbejde med Kristian Skårhøj

KULT KUNST OG KULTUR

Songs of the Moment
sing. connect. improvise.
sing. connect. improvise.

Modul 1

HVORI VI SKABER VARIATIONER, FÅR REDSKABER & LYN-ARRANGERER EN KENDT SANG

Formål:

Modul 1 giver eleverne grundlæggende arbejdsmetoder og værktøjer og giver svar på spørgsmålet: "Hvordan kan vi forholde os til at skabe (vokal)musik sammen?"

I modul 1 arbejder vi med at give eleverne en fortrolighed med genreuniverset og bryde musikken ned i fonetiske elementer som vi kan bruge til at lave motiviske variationer. Der bliver også introduceret værktøjer til komposition af ostinater og afslutningsvis en opgave, hvor eleverne i grupper skal komponere et akkompagnement til Icebreaker-sangen (*A går a tur ve'a hav*).

Program (3 timer inkl. pause)

1. AFDELING: KROP, FONEMER OG VARIATIONER

• Entrainment klap

Entrainment er det fænomen, at når to eller flere individuelle systemer sættes i forbindelse med hinanden, vil de automatisk synkronisere sig. (Se f.eks. 32 metronomer, som sat i forbindelse med hinanden gennem et fleksibelt underlag i løbet af 2 minutter synkroniserer sig ind i samme puls. <https://www.youtube.com/watch?v=kqFc4wriBvE>)

Entrainment er et naturfænomen, som findes i mange aspekter af livet. I vores musikalske samarbejde er entrainment et delmål på vejen mod optimalt musikalsk produkt. Hvert enkel musiker/sanger som indgår i det musikalske samarbejde må være tilpas fleksibel og overgive sig til det fælles musikalske produkt. Ved at fokusere vores opmærksomhed og energi på det fælles produkt opstår det bedste resultat. Fleksibilitet sker bedst og naturligt gennem kropsligt fokus og oplevelse af musikken.

Øvelsen går ud på, at 1) En lang klapsalve samler sig som regel til én puls, som alle klapper. 2) Gruppen klapper en puls, som langsomt skal stige.

- **“Her er godt at være”**

Sang af Leif Falk. Vi bruger sangen til at kropsliggøre musikken, og vi arbejder med at skifte tempo - hel/halv. Det styrker vores rytmiske fornemmelse og sætter kroppen i gang.

- **“A går a tur ve’ a hav”**

Udover at danne et link mellem semantisk lyrik og volapyk tekst (den vestjyske dialekt hjælper os på vej) introduceres eleverne for kanonisering og 3-2 claven samt frit tempo. Dvs. der arbejdes både med entrainment i mere komplekse miljøer, elevens egen tolkning af melodi samt en vekslende fokus mellem musikkens helhed og det individuelle bidrag.

Sangen bliver brugt igen i slutningen af modulet. Sangen er oprindeligt en brasiliansk sang med navnet Hermorio med en dansk tekst af ukendt forfatter.

- **Akasnakka Sniksnak**

Lille sjov call-response leg hvor man skal være parat og tilstede. Legen præsenterer en meget rammesat improvisation - valget mellem 3 forskellige lyde.

- **Altering The Phrase**

Variationer af tema, brug af del-elementer, melodik, rytmik.

Altering The Phrase tager udgangspunkt i et lille volapyk ostinat (=tema) som bruges som omkvæd. Ostinatet skal være 1-2 takter langt, afhængigt af gruppens størrelse og niveau. Gruppen synger ostinatet hver anden gang (response) og en forsanger varierer temaet i mellem (calls).

Pointen er at få eleverne til at tage udgangspunkt i temaets fonemer (mikromotiver). Ved at tage fat i de fonetiske muligheder kan der skabes en uendelig række af variationer. Det bliver en konkret opgave for eleven samt at variationen hænger sammen med det oprindelige tema.

En mere narrativ tilgang til øvelsen er, at vi er ved at lave en folkesang med mange vers. Alle synger med på melodien mens hver enkelt i rundkredsen “digter videre” på sangen.

- **Cirkelbattle / circlesong**

Man kan opdigte sine egne volapyk-lag og sætte dem sammen “on the fly”. Kristian giver en demonstration.

2. AFDELING: KOMPOSITION / ARRANGEMENT

- **Opvarmning til “impuls” - tyngdekraft og bevægelse**

Når man leder, dirigerer eller på anden måde indgår i et musikalsk samarbejde er det nødvendigt at være tydelig i sine intentioner. Vi kommunikerer ved hjælp af impulser. En impuls er et signal, en bevægelse, som sætter gang i endnu en bevægelse. Rent fysisk er tyngdekraftens $9,82\text{m/s}^2$ et meget stabilt mål, som vi alle intuitivt kan aflæse.

- A) Kast en lighter (e.l.) op i luften. Lad gruppen omsætte impulsen til et tempo, som er betinget af højden.
- B) Gør det samme med vejtrækning. Impulsen i vejtrækningen skal være organisk og aflæselig.
- C) Kropsøvelser hvor man parvis skubber til hinanden. 1) Stå stille, trods impuls. 2) Gå med impulsen. 3) Gå med impulsen + lad kroppen fortsætte i en forlængende bevægelse.

- **Arbejde med ostinater**

A) Impulsbaserede lag

En måde at sammensætte ostinat-lag på er at lytte til 1. lags musikalske impuls, og lade 2. lag svare denne. Vi sætter bevægelse på ostinaterne, så vi kan se og mærke hvor impulsen ligger.

B) Balanceostinater

Balanceostinater er en tilføjelse til første-lags-ostinatet. Balanceostinatet er et rytmisk ostinat med en cirkulær fornemmelse og som komplimentere første-lags-ostinatet. Det finder hullerne så at sige. Typisk betyder det at hvis første lags ostinatet ligger meget på beatet, så er balanceostinatet orienteret omkring off-beatet og omvendt. Balanceostinater kan være svære at finde, og kræver ofte lidt øvelse.

C) Repetitionslængde

Repetitionslængden er det antal beats/takter som et givent ostinat udfylder før det gentager sig selv. Når man komponerer ostinatbaseret musik er det en fordel at overveje repetitionslængderne. For korte repetitionslængder bliver hurtigt enerverende at høre på eller synge. For lange repetitionslængder bliver måske for komplekse (og ødelægger flowet hvis de skal videregives i en improviseret circlesong sammenhæng).

Den optimale repetitionslængde er ofte 2-4 takter. Men i nogle tilfælde giver det dybde at arbejde med lag i forskellige repetitionslængder - det kan skabe en slags dybde.

Det er nemt at fordoble repetitionslængden. Lav blot en rytmisk eller melodisk ændring i begyndelsen eller slutningen af frasen. Andre måder kan være at lade 2. ostinat-lag skabe en akkordprogression under 1. lag. Dvs. 1. lag bliver tonalt omfortolket i hver takt.

• Gruppearbejde: Arrangement af "A går a tur ve' a hav"

Gruppeopgave til Modul 1

Lav et lyn vokal arrangement af "A går a tur ve' a hav"

Arrangementet skal indeholde:

- 1 akkompagnementsostinat
- 1 balanceostinat (eller impulsbaseret lag)
- Start
- Slutning
- Evt jeres egen kreative idé

NB: Overvej repetitionslængderne

Modul 2

HVORI VI HUGGER STATUER UD AF KAOS, SKABER MUSIK I NUET OG LYN-KOMPONERER EN SANG.

Formål:

Eleverne arbejder med at skabe deres egen musik fra bunden. Dels ved at "lade munden løbe" i et frit flow (bruser øvelsen) dels ved at bruge forskellige "teksturer" som udgangspunkt. Ud fra dette skaber de egne motiver som kan behandles på samme måde som vi behandlede motiver i første modul.

Improspillet bliver præsenteret og brugt til at lave et akkompagnement og en tekst.

Program (3 timer inkl. pause)

1. AFDELING: RESUME AF FØRSTE MODUL & MUSIKALSKE BRUSERE

- Icebreaker: "Her er godt at være"

- **4 Directions** - en slags overtone entrainment

4 Directions er en meditativ og klang fokuserende øvelse hvor der tillægges en intention med hver enkel tone. Efter introduktion af hver enkel retning foregår øvelsen ved at man starter sammen på "hjerteretningen". Derefter bevæger alle sig frit mellem de 4 retninger. Man kan sætte en afsluttende ramme (f.eks. vi slutter når alle synger Æ på en gang). Eller man kan lade øvelsen afslutte sig selv - dvs. at gruppen intuitivt finder en ende. (Typisk bedst hvis folk allerede kender øvelsen).

Det kan også være fint at bryde den faste struktur (de 4 toner) og synger mere frit henover sangen, men lad strukturen etablere sig grundigt først.

Retning	Intention	Stilling	Vokal	Skalatrin
Åbenhed	Åbenhed for - og accept af for det som er og det som kommer.	Armene op over hovedet	U	5
Dele	Vi er forbundet i et fællesskab, hvor vi vil hinanden det bedste og deler (vores musik). Den tone jeg synger forbinder sig i rummet til dem de andre synger og bliver til en helhed.	Hænder frem med håndflader opad i "give" position.	Æ	2
Hjerter	Kærlighed. Kærlighed til sin stemme, kærlighed til sig selv. Kærlighed til andre.	Begge hænder på hjertet (brystet).	Ah	1
Grounding	Kontakt med din indre kerne. Den inderste del af dig som følger dig hele livet, men ikke kender alder.	Sætte sig på hug. Alternativt bøje sig ned og tage fat om anklerne.	Å (som i ordet "årsag")	5

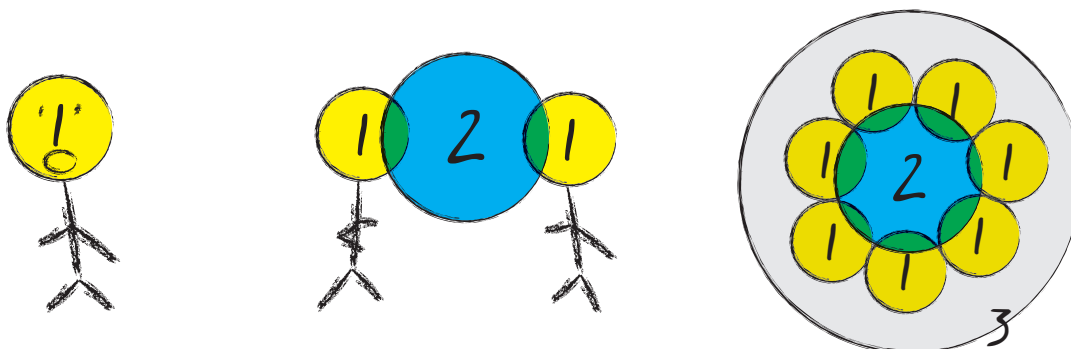
- **Resume af modul 1**

- Musik i kroppen
- Variationer af et tema
- Balanceostinater *
- Impulsbaseret lag *
- Repetitions længder *
- * Circlesong eksempel med brug af disse principper.

- **De 3 cirkler** - begrebsapparat og fokus

De 3 cirkler er 3 steder vi kan placere vores fokus og som hver især har inspiration at hente.

1. cirklen er dig selv - fokus indad.
2. cirklen er det mellem dig og en anden/gruppen - fokus imellem os.
3. cirklen er rammen/konteksten vi synger i - fokus på genre/opgave/benspænd.

- **Jump Showers**

Alle synger i bruseren, og hver bruser giver ny inspiration. Vi opstiller imaginære brusere på gulvet og indtræder i vores egen individuelle brusekabine og lader "munden løbe". For at skifte sang/inspirationsenergi hopper vi på signal over i naboens bruser.

Man bliver i sit eget flow og prøver ikke at lytte/kommunikere med de andre. Man er en højtaler og ens stemme er bare et medium. Vær nysgerrig på den første lyd som kommer ud af munden. Gå i dybden, undersøg. Leg med "motiverne".

- **Michaelangelo Statues**

Michaelangelo arbejdede ud fra den idé at statuen allerede var inden i stenen. Hans kunstneriske opgave var at befri statuen - ikke skabe den. Ud fra den idé laver vi vores eget ostinat, som bliver skabt ud af den bruserenergi vi er hoppet ind i.

- **Musical Evolution.**

Alle finder på et ostinat, som de vil erobre verden med. Gruppen går rundt og udfordrer hinanden i sten-saks-papir duel. Hver vinder får taberen (+hold) over på sit hold, som nu alle lærer vinderens ostinat. Til sidst har ét ostinat vundet. Ud af vinderostinatet kan man lave en lille circlesong.

2. AFDELING: SKABE EN SANG FRA BUNDEN

- **Improspillet**

Improspillet introduceres. Vi arbejder med teksturer og sætter ord sammen i poetiske billeder. Find flere muligheder med improspillet på

songsofthemoment.com/gamerules/

- **Gruppeopgave**

Komponér et lille stykke musik. Se opgaveformulering.

- **Fremførsel**

- **Evt. Improvisations masterclass hvis der er tid.**

- **Afrunding**

Gruppeopgave til Modul 2

Komponér en sang med Improspillet!

Råd: Undgå at starte med at snakke. Jam jer istedet frem til noget konkret materiale som I kan bruge. Start med små ambitioner, udvid dem undervejs.

Opskrift:

1. **Vælg en tekstur** og skab et **ostinat** (statue)
2. **Skab et balanceostinat** til det første ostinat.
3. **Skab en sætning** som skal danne rammen om sangens hook-line.
Det kan være gavnligt at sætte en kontekst omkring sætningen f.eks.
 - A. Love is ...
 - B. ... on a Monday
 - C. ... on the dance floor
 - D. Never [UDSAGSORD] on a [TILLÆGSORD] [NAVNEORD]
 - E. I am a [TILLÆGSORD] [NAVNEORD] on a [TILLÆGSORD] [NAVNEORD]
 - F. Ooh, Baby - må altid lægges til! :-)
4. **Melodi på jeres hookline.**
5. **Arranger jeres sang.**
Overvej følgende:
 - Repetitionslængderne
 - Harmonisering af ostinater/hookline
 - Opbygning af sangen.
 - Hvordan vil I starte sangen?
 - Hvordan vil I slutte sangen?
 - Evt. jeres eget touch - gimmicks, breaks el.l.

I har ca. 20min til opgaven og skal derefter fremføre den for de andre.
Optag den evt på en telefon, så den ikke glemmes.

God fornøjelse!!

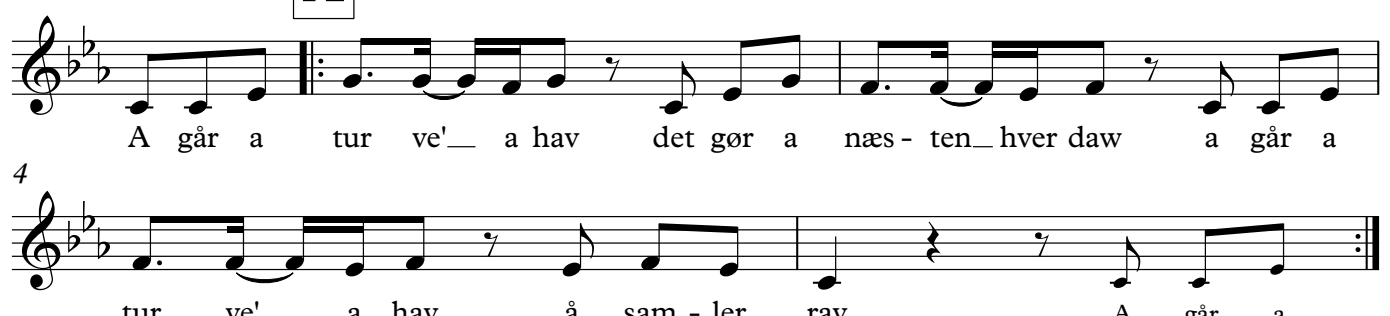
A går a tur ve' a hav

Musik: ???

Dansk tekst: ???

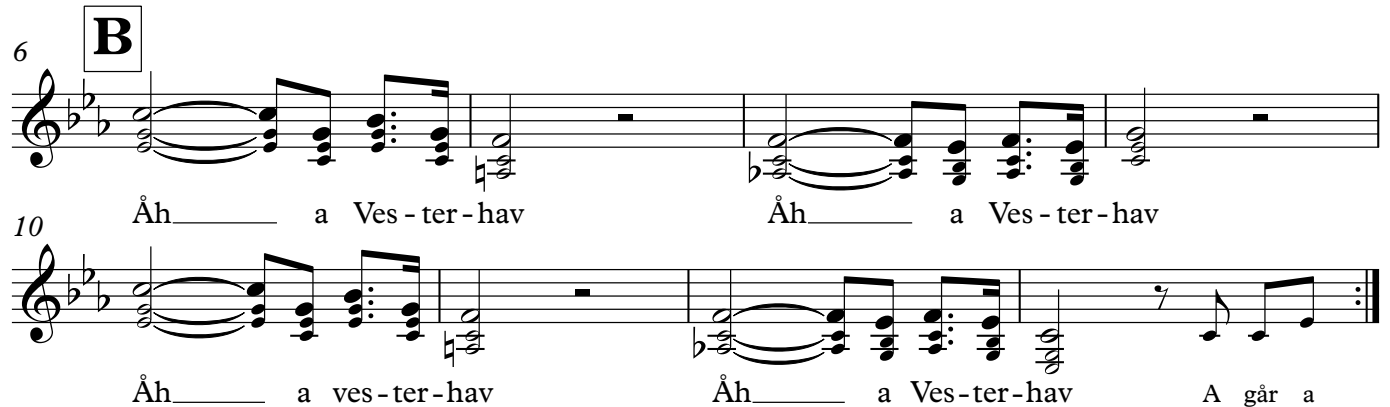
Nedskrevet af Kristian Skårhøj

A

A går a tur ve' a hav det gør a næs - ten hver daw a går a
4 tur ve' a hav å sam - ler rav A går a

B

6 Åh a Ves - ter - hav Åh a Ves - ter - hav
10 Åh a ves - ter - hav Åh a Ves - ter - hav A går a

- 1: Sangen kan synges som kanon, hvor grupperne starter på henholdsvis A og B stykket.
- 2: Sangen kan også kanonifiseres forskudt 2 slag i 4 grupper.
- 3: Sangen er bygget over en 3-2 clave. Klap evt med.
- 4: Prøv evt. at synge sangen i frit tempo - hver enkelt sanger i sit eget tempo.

Akasnakka Snik-snak

Kristian Skårhøj 2014

Person 1
Begge
Person 2

Hver person finder på en lyd på slaget.

A - ka - chak - ka, A - ka - wak - ka, A - ka - snak - ka Snik-snak Djo Ti Boung Go

Begge personer gentager
sammen de 4 lyde som
skete i forrige takt

De samme lyde
i dobbelt tempo

X2

fod klap fod klap

3

Djo Ti Boung Go Djo Ti Boung Go Djo Ti Boung Go A-ka-snak-ka Snik-snak!

Formål

At øve 2. cirkel. Være nærværende med én anden person og opbygge noget sammen.

De to personer får et aktivt samarbejde hvor begges input bliver brugt.

Start evt med at begrænse udvalget til "Snik", "Snak", "Snuk".

Kan også laves i en gruppe (rundkreds, 4 personer ad gangen)

Træner også underdelingsfornemmelse.

Altering The Phrase

Just an example - make up your own theme! :-)

*Group stand in circle
Everyone sing chorus line.
Each singer makes variation in turn*

Kristian Skårhøj 2014
Concept inspired by Rhiannon

snap

Go go mak æ - ja ah-de go go mak æ - ja

Variation example 1: motif / phonetic: go-go-mak

3

Caller

Go go mak go go go mak Go go mak-e-de mak-go go go go

5

Chorus

Go go mak æ - ja ah-de go go mak æ - ja ah - æ -

*Caller may start
before the one beat*

Variation example 2: motif / phonetic: æ-ja ah-de

7

Caller

ah æ - ja a æ æ - ja ah - æ - ah

9

Chorus

Go go mak æ - ja ah-de go go mak æ - ja

Variation example 3: melodic

11

Caller

Go go mak æ - ja ah-de go go mak æ - ja

Chorus

Go go mak æ - ja ah-de go go mak æ - ja

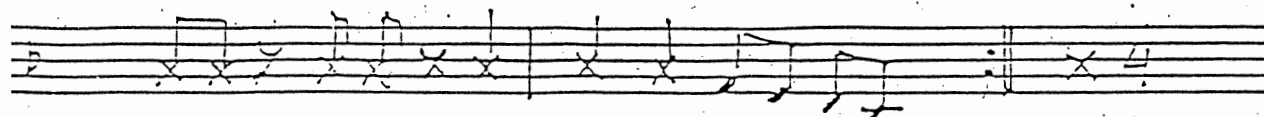
(HER ER GOTT AT VÆRE)
 IYEH IYEH WOJE IYEH

VESTFALSK
 DANK TIL: LEIF FALK

RUNDKREDS - KLAP POLS I NINANDENS HÆNDER - ^{Sag på stedet -} Fjærbbevægelse (1/2) i knæene

I-YEH I-YEH WOJE I-YEH BONTEN-DE-RE
 HER ER HER ER GOTT AT VÆRE GOTT AT VÆRE

HOP KLAP HOP KLAP KLAP KLAP KLAP BONTEN-DE-RE
 H U-KNE V U-KNE FORDY BAG FORDY KLAP POLS I

VENST
 H
 GULV

NINANDENS HÆNDER